

En ny lag om lägenhetsregister (prop. 2004/05:171)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2004/05:171 En ny lag om lägenhetsregister, som överlämnades till riksdagen i maj 2005. Ett lägenhetsregister gör det möjligt att folkbokföra på lägenhet, vilket i sin tur är en förutsättning för att få fram registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik. Sådan statistik har traditionellt tagits fram genom blankettbaserade folk- och bostadsräkningar, den senaste från 1990. Statistiken är av stor betydelse för planering och utvärdering av bostadsbeståndet samt i forskningssyfte. Det har väckts fyra motioner med anledning av förslaget. I tre av dessa, från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna respektive Centerpartiet, avvisas propositionen med hänvisning till främst integritetsskäl. I en motion från Vänsterpartiet vill man se en viss utvidgning av lägenhetsregistrets ändamål och innehåll. Finansutskottet tillstyrker propositionen, med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 1 juli 2006. Vissa kolliderande lagförslag har beaktats i utskottets lagförslag. Samtliga motioner avstyrks.

I betänkandet finns två reservationer; dels en gemensam från de fyra borgerliga partierna, dels en från Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Behovet av ett lägenhetsregister	8
Kontroll av den svarta handeln med hyresrätter	12
Fler uppgifter i lägenhetsregistret	14
Lagförslagen	16
Reservationer	17
1. Behovet av ett lägenhetsregister, punkt 1 (m, fp, kd, c)	17
2. Kontroll av den svarta handeln med hyresrätter, punkt 2 (v)	18
Särskilda yttranden	19
Fler uppgifter i lägenhetsregistret, punkt 3 (v)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotioner	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	31
<i>Bilaga 4</i>	
Bostadsutskottets yttrande	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Behovet av ett lägenhetsregister

Riksdagen avslår motionerna

2004/05:Fi27 av Mikael Odenberg m.fl. (m),

2004/05:Fi28 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) och

2004/05:Fi29 av Roger Tiefensee m.fl. (c) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Kontroll av den svarta handeln med hyresrätter

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi26 av Sten Lundström m.fl. (v) yrkande 1.

Reservation 2 (v)

3. Fler uppgifter i lägenhetsregistret

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi26 av Sten Lundström m.fl. (v) yrkandena 2–5.

4. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

a) lag om lägenhetsregister (2006:000) med den ändringen att tidpunkten för lagens ikraftträdande bestäms till den 1 juli 2006 samt att i punkt 6 övergångsbestämmelserna datumet ”1 januari 2007” ändras till ”1 juli 2007”,

b) lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481) med den ändringen att 6 § får den lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 samt att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 1 juli 2006,

c) lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet, med den ändringen att 2 kap 3 § får den lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 samt att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 1 juli 2006.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2004/05:171.

Stockholm den 4 maj 2006

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Bo Bernhards-son (s), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Hans Hoff (s), Cecilia Widegren (m), Yvonne Ruwaida (mp), Tommy Ternemar (s), Gunnar Nordmark (fp) och Siv Holma (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas proposition 2004/05:171 En ny lag om lägenhetsregister, som överlämnades till riksdagen i maj 2005. Vidare behandlas fyra motioner som väckts med anledning av förslaget. I bilaga 1 i betänkandet finns en förteckning över behandlade förslag. I bilaga 2 presenteras regeringens lagförslag. Under ärendets beredning har riksdagen fattat beslut i andra frågor, vilket berör delvis samma lagparagrafer som föreslås ändras också i det här aktuella ärendet. Dessa kolliderande lagförslag har beaktats i utskottets förslag till lagändringar som presenteras i bilaga 3. Bostadsutskottet har lämnat ett yttrande om förslaget till ny lag om lägenhetsregister, vilket presenteras i bilaga 4.

Bakgrund

Hushålls- och bostadsstatistik behövs för tre huvudsakliga ändamål:

- För att ta fram grundläggande nationell statistik om antalet hushåll av olika storlek och sammansättning samt om bostadsbeståndet. Nästan alla länder genomför regelbundet folk- och bostadsräkningar. Det finns internationella rekommendationer från FN och EU om att detta ska göras minst vart tionde år.
- För planering och uppföljning på nationell och regional nivå.
- I forskningssyfte.

Den senaste folk- och bostadsräkningen i Sverige genomfördes 1990

Successivt har alltfler uppgifter i folk- och bostadsräkningen kunnat samlas in via administrativa eller statistiska register. Detta har förenklat uppgiftslämnandet och sänkt kostnaderna. Det gäller exempelvis statistik över befolkning, inkomster, sysselsättning, yrken och utbildning, som i samtliga fall redovisas årligen sedan flera år. Det enda område i traditionell folk- och bostadsräkning som i dag inte kan täckas genom insamling via register är uppgifter om hushåll och bostäder. Den senaste folk- och bostadsräkningen i Sverige genomfördes 1990.

I våra nordiska grannländer, Danmark och Finland, baseras folk- och bostadsstatistik sedan länge på registerdata. Norge har nyligen avslutat sitt reformarbete och kommer vid nästa folkräkningstillfälle omkring 2010 att genomföra en helt registerbaserad folk- och bostadsräkning.

Riksdagen beslutade 1995 att nästa folk- och bostadsräkning skulle vara helt registerbaserad och genomföras 2000 samt att den skulle föregås av en försöksverksamhet. Syftet var att undersöka möjligheterna att bygga upp ett lägenhetsregister, införa folkbokföring på lägenhet, kontrollera sta-

tistikkvaliteten och precisera kostnaderna för en riksuppläggnings. Försöksverksamheten, som genomfördes i Gävle kommun och i Högalids församling i Stockholm, visade på brister i uppläggnings. Detta resulterade i att ytterligare utredningsarbete måste genomföras.

I november 1997 överlämnade en arbetsgrupp inom Finansdepartementet ett förslag till författningsreglering; *Lägenhetsregistret – författningsförslag (Ds 1997:77)*.

I samband med 1999 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen i enlighet med regeringens förslag att nästa folk- och bostadsräkning skulle senareläggas till 2004 eller 2005.

I mars 2000 lämnade Statistikregelgruppen sin rapport *En ny FoB-lag (Ds 2000:17)*, med förslag till författningsreglering av registerbaserade folk- och bostadsräkningar. I remissbehandlingen av förslaget framkom kritik rörande främst integritetsaspekter, kostnader samt den föreslagna FoB-lagens förhållande till personuppgiftslagen.

I september 2001 gav regeringen i uppdrag åt Lantmäteriverket, Riksskatteverket och Statistiska centralbyrån att utreda fortsatta förberedelser för registerbaserad folk- och bostadsstatistik. Uppdraget innebar bl.a. att reducera uppgiftslämnarbördan samt att minska intrånget i den personliga integriteten. Myndigheterna redovisade uppdraget i december 2001 i rapporten *Förbättrad hushålls- och bostadsstatistik i stället för FoB*.

Förslag om tvingande lagstiftning inom EU

Kommissionen har tagit fram ett förslag till förordning avseende folk- och bostadsräkning (Draft Regulation on Population and Housing Censuses). Enligt förslaget kommer genomförandet av folk- och bostadsräkning (FoB) att bli tvingande för medlemsländerna för första gången år 2011 för att därefter återkomma vart tionde år. FoB kan då (enligt regelverkets innebörd) genomföras på det traditionella sättet eller registerbaserat eller genom en kombination av dessa båda metoder. Kommissionen väntas fastställa sitt förslag under andra kvartalet 2006, för att därefter lägga fram det till Europaparlamentet och rådet. Medlemsländernas statistikmyndigheter har inte haft några större invändningar mot förslaget.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om lägenhetsregister. Enligt förslaget ska alla bostadslägenheter ha en entré med en s.k. belägenhetsadress och varje lägenhet i flerbostadshus ska få ett lägenhetsnummer som registreras i lägenhetsregistret. Lägenhetsnumret, tillsammans med belägenhetsadressen, gör att varje bostadslägenhet kan identifieras. Ett lägenhetsregister gör det möjligt att folkbokföra på lägenhet, och lägenhetsnumret ska på sikt

föras in i folkbokföringen. Lägenhetsregistret och folkbokföring på lägenhet är förutsättningar för att få fram registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik.

Registerändamålen är folkbokföring, framställning av statistik, forskning samt planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och bygande.

Registret ska innehålla uppgifter om bostadslägenheten (lägenhetsnummer, antal rum, kökstyp, bostadsarea och lägenhetskategori), entrén, byggnaden och fastigheten. Uppgifterna ska hämtas dels från fastighetsregistret, dels direkt från fastighetsägarna. Lantmäteriverket ska ansvara för registret. Den nya lagen ersätter lagen (1995:1537) om lägenhetsregister, som trätt i kraft endast i försöksområdena Gävle kommun och Högalids församling i Stockholm.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Utskottets överväganden

Behovet av ett lägenhetsregister

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att det finns ett stort samhällsintresse av att inrätta ett lägenhetsregister. Registret gör det möjligt att få fram registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik, som är viktig för samhällsplaneringen och i forskningssyfte. Utskottet menar vidare att befintlig författning ger ett fullgott skydd för den personliga integriteten. Motionerna som yrkar avslag på regeringens proposition avstyrks. Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Motionerna

I *motionerna Fi27* av Mikael Odenberg m.fl. (m), *Fi28* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) och *Fi29* yrkande 1 av Roger Tiefensee m.fl. (c) förordar motionärerna avslag på regeringens proposition. I samtliga fall anges integritets-skäl som huvudorsak till avslaget. Motionärerna menar att samhällsnyttan av ett lägenhetsregister inte uppväger den inskränkning i enskildas integritet som de menar följer av registrets införande. Av motsvarande skäl yrkar Centerpartiet i motion *Fi29* yrkande 2 även på att den nu gällande lagen (1995:1537) om bostadsregister avskaffas (lagen gäller enbart i försöksområdena Högalids församling och Gävle kommun).

I motionerna *Fi27* (m) och *Fi28* (fp) konstateras att behovet av bra hushållsstatistik för samhällsplanering och forskning visserligen är stort. Då traditionella folk- och bostadsräkningar samtidigt är dyra skulle det enligt motionärerna ur snäv kostnadssynpunkt vara en fördel att producera registerbaserad statistik. Motionärerna menar dock att det finns andra sätt att tillgodose behovet av statistik som tar större hänsyn till integritetsaspekter. Moderaterna anser exempelvis att man genom att utnyttja ny teknik borde kunna genomföra en betydligt billigare folk- och bostadsräkning jämfört med när den senaste gjordes 1990. Folkpartiet liberalerna föreslår, som alternativ till registerbaserad folk- och bostadsräkning, ett generellt bostadsregister som kompletteras med undersökningar anpassade för speciella ändamål. Därigenom skulle det föreslagna registret kunna bli mindre detaljerat.

I motion *Fi28* (fp) förordar motionärerna, i det fall förslaget genomförs, att kommunerna bör ersättas för sin medverkan i att uppdatera registret. Enligt regeringens förslag ska Lantmäteriverket och kommunerna ha behörighet att föra in, ändra och ta bort uppgifter i lägenhetsregistret. Vidare anser motionärerna att kommunerna inte ska ges direktåtkomst till registret, utan dess roll bör vara att rapportera samhällsinformation – exempel-

vis belägenhetsadresser – till Lantmäteriverket. I samma motion påpekas att det i regeringens förslag ställs krav på att fastighetsägarna ska ange en lägenhets bostadsarea enligt svensk standard. Det skulle medföra att många lägenheter måste mätas om, vilket i sin tur innebär kostnader för fastighetsägarna. Motionärerna anser att fastighetsägarnas merkostnader för inrättandet av ett lägenhetsregister bör beläggas ytterligare.

Bostadsutskottets yttrande

I ett yttrande till förslaget om lägenhetsregister påpekar bostadsutskottet att bristen på aktuella statistiska uppgifter om bostäder och hushåll utgör ett stort problem. Det gäller särskilt i samband med överväganden om bostadsförsörjningen, den fysiska samhällsplaneringen och bostadspolitiken i vid bemärkelse. Bostadsutskottet ser därför mycket positivt på att ett första steg i framställningen av en aktuell hushålls- och bostadsstatistik nu skulle kunna tas. Den valda vägen, med ett lägenhetsregister där varje bostadslägenhet kan identifieras, ger dessutom förutsättningar att ta fram uppgifter som enkelt kan anpassas för olika behov och avgränsningar.

Bostadsutskottet konstaterar att det även i de motioner som vill avslå propositionen finns en insikt om att en bra samhällsplanering och forskning förutsätter att det finns ett registerunderlag av god kvalitet. Motionärerna ifrågasätter den valda lösningen av främst integritetsskäl, men presenterar samtidigt inte några konkreta alternativ. Bostadsutskottet påminner om att olika alternativa metoder för att ta fram nödvändiga uppgifter redan har övervägts i flera utredningar. Detta har exempelvis lett till att tanken på ett centralt folk- och bostadsräkningsregister har övergivits till förmån för en mer decentraliserad modell. Sammantaget anser bostadsutskottet att regeringens bedömning av integritetsfrågorna bör godtas. Inte heller övriga invändningar i de aktuella motionerna mot förslaget om ett lägenhetsregister föranleder utskottet att göra någon annan bedömning. Därmed tillstyrker bostadsutskottet propositionen och avstyrker motionerna. Till yttrandet har lämnats en gemensam avvikande mening från Moderaterna, Folkpartiet och Centern, där man anger att riksdagen bör avslå propositionen i sin helhet. Dessutom har Vänsterpartiet en avvikande mening som innebär en utvidgning av registrets ändamål och innehåll.

Finansutskottets ställningstagande

Behovet av bättre beslutsunderlag är stort

Enligt utskottets uppfattning är behovet av aktuell hushålls- och bostadsstatistik stort såväl inom den statliga förvaltningen som inom kommunerna och forskningen. Bristen på kunskap om hushålls- och bostadsförhållanden gör att underlagen för viktiga och för framtiden avgörande beslut blir brist-

fälliga och mindre tillförlitliga. Det gäller inte bara politiska beslut utan även beslut inom t.ex. näringslivet. Motsvarande ståndpunkt framförs även i bostadsutskottets yttrande.

Utskottet menar att Sverige inte längre har råd att skjuta upp genomförandet av de åtgärder som är nödvändiga för att få fram ny hushålls- och bostadsstatistik.

Internationellt framstår Sverige i dag som ett undantag i fråga om hushålls- och bostadsstatistik. FN rekommenderar sina medlemsländer att genomföra folk- och bostadsräkningar minst vart tionde år. Den senaste folk- och bostadsräkningen i Sverige genomfördes 1990, vilket innebär att den befintliga statistiken grundas på uppgifter som är 16 år gamla. Inom EU har dessutom kommissionen nyligen presenterat ett förslag som innebär att folk- och bostadsräkningar kan komma att bli tvingande från 2011 och vart tionde år därefter.

I motionerna från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberalerna delar man uppfattningen att behovet av aktuell hushållsstatistik är stort. Man menar dock att regeringens förslag om lägenhetsregister bör avstyrkas med hänsyn till den enskildes personliga integritet. Här anser dock utskottet att integritetsaspekterna är väl tillgodosedda med nuvarande förslag. Detta utvecklas närmare nedan.

Inget centralt register och färre uppgifter jämfört med tidigare förslag

Det nu aktuella förslaget innebär, till skillnad från det tidigare förslaget från Statistikregelgruppen, att det inte ska tas fram ett samlat centralt FoB-register. I stället ska behovet av hushålls- och bostadsstatistik tillgodoses genom en decentraliserad, löpande produktion av statistik. Den decentraliserade modellen innebär att det inom varje statistikområde produceras statistik som tidigare ingått som en del i statistikredovisningen från folk- och bostadsräkningen. Endast de register som behövs för att få en redovisning för respektive statistikområde sambearbetas. Detta innebär ett starkare integritetsskydd jämfört med om alla uppgifter skulle finnas i ett och samma register.

Utskottet kan konstatera att antalet uppgifter i det föreslagna lägenhetsregistret är färre än i de traditionella folk- och bostadsräkningarna och färre än i registret för provområdena. De lägenhetsrelaterade uppgifterna är förutom lägenhetsnumret: antal rum, kökstyp, bostadsarea och lägenhetskategori. För vanliga småhus är det endast uppgiften om bostadsarea som kommer att ingå. Därtill kommer en del byggnadsrelaterade uppgifter, som vid upprättandet i de flesta fall kan hämtas från fastighetsregistret.

Utskottet vill påminna om att lägenhetsregistret inte kommer att innehålla några personuppgifter, utan endast uppgifter om bostadslägenheter och byggnader. Folkbokföring på lägenhet ombesörjs av Skatteverket. Det är först vid en koppling mellan dessa två register som statistik för i lagen angivna ändamål kan tas fram och statistik om personers boende studeras. Kopplingen mellan de båda registren ska ske enbart hos Statistiska central-

byrån och kommer att omfattas av en omfattande statistik- och sekretesslagstiftning. I princip lämnar SCB endast ut uppgifter för statistik och forskning och då uppgifter som är avidentifierade och begränsade till det ändamål för vilket uppgifterna begärs.

Befintliga författningar ger ett gott skydd för den personliga integriteten

Den registerbaserade statistiken över hushåll och bostäder kommer enligt förslaget att vara en del av den officiella statistiken. Allmänna bestämmelser om integritetsskydd och behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204). Vidare innehåller lagen (2001:99) om den officiella statistiken särbestämmelser som ansetts nödvändiga för att garantera ett fullgott skydd för den enskildes personliga integritet. I sistnämnda lag framgår att officiell statistik ska framställas och offentliggöras med beaktande av behovet av skydd för fysiska och juridiska personers intressen. Uppgifterna i den officiella statistiken får inte sammanföras med andra uppgifter i syfte att identifiera en enskild person.

Utskottet instämmer i regeringens och bostadsutskottets bedömning att befintliga författningar ger ett fullgott skydd för den personliga integriteten. Också flertalet remissinstanser instämmer i detta. Datainspektionen anser t.ex. att flera av de invändningar som inspektionen framfört över tidigare förslag nu har beaktats i det här aktuella förslaget.

De flesta är redan i dag folkbokförda på lägenhet

En majoritet av befolkningen, ca 60 %, är i dag folkbokförd på fastigheter med endast en bostad och är därmed i praktiken redan folkbokförd på lägenhet. Införandet av regler om att folkbokföring på lägenhet ska omfatta hela befolkningen skulle således innebära att motsvarande kommer att gälla för de återstående 40 % av befolkningen som i dag bor i flerbostadshus.

Lägre uppgiftslämnarkostnader för fastighetsägarna jämfört med traditionell FoB

I motion Fi28 (fp) skriver motionärerna att det enligt propositionen ställs krav på att fastighetsägarna ska ange en lägenhets bostadsarea enligt svensk standard. Här vill utskottet påpeka att något sådant krav inte finns i propositionen. Enligt propositionen (avsnitt 6.5, s. 39) räcker det med att använda den uppgift om kvadratmeterarea som används i t.ex. upplåtelse- eller överlåtelsehandlingar. Vidare innebär en statistikinsamling enligt tidigare genomförd modell omfattande tidsåtgång för uppgiftslämnande från både enskilda personer (hushåll) och fastighetsägare för flerbostadshus. Modellen med registerbaserad statistikproduktion innebär, efter uppläggningsfasen, inte någon extra belastning på den enskilde eller fastighetsägaren som uppgiftslämnare. I uppläggningsfasen kommer dessutom betydligt

färre uppgifter att samlas in om lägenheterna jämfört med vad som samlas in vid en traditionell FoB, vilket medför väsentligt lägre uppgiftslämnarkostnader för fastighetsägarna.

Staten tar ett ökat ansvar i förhållande till kommunerna

I motion Fi28 (fp) påtalas även att kommunerna bör ersättas för sina kostnader i samband med uppdatering av lägenhetsregistret. Regeringen har gjort en konsekvensanalys av kommunernas kostnader. Vid en övergång till registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik bortfaller stora kostnader som kommunerna förut har haft i samband med traditionell folk- och bostadsräkning vart femte år. Jämfört med den kostnadsfördelningsprincip som tidigare använts vid folk- och bostadsräkningar innebär förslaget att staten tar ett ökat ansvar i förhållande till kommunerna. Vissa mindre kostnader för ajourhållning av uppgifterna i lägenhetsregistret uppkommer. Ajourhållningen kommer dock att kunna hanteras inom ramen för samma system som kommunerna i dag ajourhåller uppgifter om byggnader och adresser i fastighetsregistret.

Registret är en viktig förutsättning för förbättrad statistik till lägre kostnader

Slutligen vill utskottet framhålla de stora besparingar förslaget innebär på sikt jämfört med traditionell folk- och bostadsräkning. Statens investeringskostnader för den föreslagna modellen för produktion av hushålls- och bostadsstatistik uppges i propositionen till 284 miljoner kronor. Därutöver tillkommer för staten ca 26 miljoner kronor per år för ajourhållning av registret. Detta kan jämföras med en traditionell folk- och bostadsräkning (enligt den modell som genomfördes 1990) som i dagens penningvärde skulle kosta ca 400 miljoner kronor. Fram till 1990 genomförde Sverige denna typ av undersökningar vart femte år.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna Fi27 (m), Fi28 (fp) och Fi29 (c).

Kontroll av den svarta handeln med hyresrätter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att det är viktigt att svarthandeln med hyresrätter motverkas. Dock anser inte utskottet att lägenhetsregistret är lämpligt att använda i detta sammanhang. Motsvarande uppfattning har även bostadsutskottet som yttrat sig i frågan. Därmed avstyrks motionen.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion Fi26* yrkande 1 av Sten Lundström m.fl. (v) föreslår motionärerna att ändamålet för registret även ska omfatta möjligheten att kontrollera svarthandel och skenbyten med hyresrätter. Genom att söka historiskt i ett register skulle hyresvärd eller hyresnämnd enkelt kunna kontrollera hur en byteskedja sett ut och om vissa lägenheter förekommer mer frekvent i byteskedjor. På så sätt skulle lägenhetsregistret, enligt motionärerna, kunna bli ett kraftfullt verktyg för att komma åt de kriminella svarta lägenhetsaffärerna.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet delar motionärernas inställning till behovet av att vidta åtgärder mot svarthandeln med hyresrätter. Dock möjliggör inte lägenhetsregistret i sig de analyser av byteskedjor m.m. som motionärerna efterlyser. Lägenhetsregistret ska enligt regeringens förslag inte innehålla de uppgifter om kontraktssinnehavare m.m. som sådana registerbearbetningar skulle förutsätta. En utvidgning av registerändamålet enligt förslaget i motionen skulle därför inte vara tillräckligt för en användning av registret för det aktuella ändamålet. I den mån motionärernas förslag avser kontroll av folkbokföringsuppgifter eller eventuella samkörningar mellan olika register är detta en betydligt vidare fråga som bostadsutskottet inte anser sig ha underlag att närmare överväga i detta sammanhang.

Bostadsutskottet anser vidare att det är genom bostadspolitiken svarthandeln bör motverkas. Om man bygger bort bristen på lägenheter försvinner en grundläggande förutsättning för de svarta lägenhetsförsäljningarna.

Bostadsutskottet avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet ställer sig bakom bostadsutskottets uppfattning att det visserligen är viktigt att bekämpa svarthandeln med hyreslägenheter, men att lägenhetsregistret inte bör användas i detta syfte.

Riksdagen har tidigare tagit ställning till yrkanden med liknande innehåll som det i Vänsterpartiets motion Fi26. I bostadsutskottets betänkanden 2003/04:BoU8 och 2004/05:BoU10 var slutsatsen densamma som i bostadsutskottets yttrande, dvs. att samhället i stället för att bekämpa brotten direkt snarare bör motverka grundorsaken för svarthandeln: bristen på lägenheter.

Genom att i lagtexten ange ändamålet med lägenhetsregistret anges den yttre ramen för vad uppgifter som finns i registret får användas till. Ändamålsbestämningen har en avgörande betydelse för vilka uppgifter som får tas in i registret och hur uppgifterna får behandlas. Lägenhetsregistret ska enligt förslaget endast innehålla uppgifter om bostadslägenheten, entrén, byggnaden och fastigheten. Uppgifter om vem som bor i lägenheten ska

inte finnas med i registret. Ändamålsbestämmelsen är av central betydelse för skyddet för den personliga integriteten. Att utvidga ändamålet till att omfatta kontroll av svarhandel skulle enligt utskottets uppfattning inte vara lämpligt ur integritetssynpunkt.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion Fi26 (v) yrkande 1.

Fler uppgifter i lägenhetsregistret

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker yrkanden om att utöka lägenhetsregistret med uppgifter om hiss, våningsplan, värme och ventilationssystem samt upplåtelseform. Utskottet håller med motionärerna om att de uppgifter som räknas upp är viktiga för samhällsplaneringen. Dock finns vissa av dessa uppgifter i praktiken redan med i lägenhetsregistret. Vidare har regeringen nyligen lagt fram ett förslag om energideklarationer av byggnader, som kan komma att tillgodose statistikbehovet i dessa frågor. Jämför särskilt yttrande (v).

Motionen

I motion Fi26 (v) yrkandena 2–5 begär motionärerna att lägenhetsregistret ska utökas med uppgifter om hiss, våningsplan, värme och ventilationssystem samt upplåtelseform.

Som motiv för uppgift om hiss och våningsplan anger motionärerna att den demografiska utvecklingen med alltfler äldre gör att det är viktigt för samhällsplaneringen att kunna få fram information om tillgängligheten i bostäder. Beträffande uppgifter om ventilations- och värmesystem åberopar motionärerna behovet av att energideklarera bostäder. Vidare anføres att uppsatta miljömål om att minska bostadssektorns totala energiförbrukning kräver att samhällsplanerare och forskare får tillgång till denna typ av uppgifter. Uppgift om upplåtelseform bör enligt motionärerna tas med i registret i syfte att underlätta för en fastighetsbeskattnings som bygger på upplåtelseform i stället för som i dag på hustyp. Motionärerna menar också att denna uppgift är av betydelse för möjligheten att vid framtida byggande minska segregationen.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet instämmer i att tillgången till flera av dessa uppgifter skulle vara värdefull för samhällsplanering och olika former av bostadspolitiska överväganden. Det gäller exempelvis uppgifter om hiss som skulle ge bättre underlag för olika tillgänglighetsskapande åtgärder. Bostadsutskottet anser sig dock inte ha anledning att ifrågasätta regeringens bedömning

att dessa uppgifter åtminstone inte initialt bedömts vara möjliga eller lämpliga att ta med i registret. En sådan utvidgning förutsätter ett nytt riksdagsbeslut.

Därmed avstyrker bostadsutskottet motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att vissa av de uppgifter motionärerna anser bör finnas i registret innebär praktiska svårigheter att samla in. Andra uppgifter finns i praktiken redan med.

Att samla in uppgift om hiss framstod som problematiskt under utvärderingen av provverksamheten. Uppgiften fanns sällan eller aldrig i fastighetsägarens eller fastighetsförvaltarnas administrativa register, vilket komplicerade uppgiftsinsamlingen. Enligt vad regeringen skriver i propositionen kommer emellertid Statistiska centralbyrån och Lantmäteriverket att få i uppdrag att närmare undersöka om uppgifter om hiss finns att tillgå på annat sätt och i så fall till vilken kostnad.

Enligt förslaget till utformning av lägenhetsnummer framgår det på vilket våningsplan lägenheten är belägen. Uppgiften om våningsplan kan således komma att finnas med i registret genom att lägenhetsnumret anger det.

Motionärerna vill att lägenhetsregistret också ska innehålla uppgifter om ventilations- och värmesystem. Enligt förordning 1991:1273 ska flerbostadshus återkommande besiktiga sina ventilationssystem. Kommunerna borde därmed ha tillgång till dessa uppgifter. Systemet har dock visat sig fungera bristfälligt. Provverksamheten visade även på svårigheter med att samla in och uppdatera uppgifter om värmesystem. Med anledning av ett EG-direktiv (2002/91/EG) om byggnaders energiprestanda har emellertid regeringen nyligen lagt fram propositionen *Nationellt program för energi-effektivisering och energismart byggande* (prop. 2005/06:145). Förslaget innebär att ett register för energideklarationer ska inrättas, som bl.a. kommer att innehålla vissa uppgifter om ventilations- och värmesystem. I likhet med lägenhetsregistret innebär förslaget att Statistiska centralbyrån ges tillgång till samtliga uppgifter i registret i syfte att ta fram nationell statistik på energiområdet. Propositionen ska behandlas av riksdagen senare under våren 2006.

Beträffande upplåtelseform kommer fastighetsägarens juridiska form att framgå av lägenhetsregistret. Av detta går att utläsa vilken upplåtelseform som gäller för fastigheten. Emellertid är det endast hushållet som bebor lägenheten som säkert vet hur en viss lägenhet i fastigheten är upplåten. Uppgiften är svår att uppdatera om upplåtelseformen ändras genom att exempelvis bostadsrätter upplåts som hyresrätter eller hyresrätter hyrs ut i andra hand.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motion Fi26 (v) yrkandena 2–5.

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att införa en lag om lägenhetsregister. Därmed tillstyrker utskottet propositionen med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet ändras till 1 juli 2006.

Finansutskottets ställningstagande

Tidpunkten för ikraftträdande i regeringens lagförslag bör ändras till den 1 juli 2006. Dessutom bör tidpunkten för fastställande av belägenhetsadresser i punkt 6 i övergångsbestämmelserna i förslaget till lag om lägenhetsregister ändras till 1 juli 2007.

Vidare bör ett par av regeringens lagförslag justeras för att de ska överensstämma med annan lagstiftning.

I propositionen föreslås en ändring av 6 § folkbokföringslagen (1991:481). Nämnda paragraf ändrades den 1 juli 2005 (2005:446) efter förslag i proposition 2004/05:137 Assisterad befruktning och föräldraskap samt beslut av riksdagen (bet. 2004/05:LU25, rskr. 2004/05:284). Denna ändring har beaktats i utskottets förslag i bilaga 3.

Vidare föreslås i propositionen en ändring av 2 kap. 3 § lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Nämnda paragraf ändrades den 1 januari 2006 efter förslag i proposition 2004/05:163 En ny vallag samt beslut av riksdagen (bet. 2005/06:KU9, rskr. 2005/06:33). Även sistnämnda paragraf är kompletterad i utskottets förslag i bilaga 3.

Lagändringarna ska enligt regeringens förslag, som presenterades redan i maj 2005, träda i kraft den 1 januari 2006. Då detta datum sedan länge är passerat föreslår utskottet att tidpunkten för ikraftträdandet ändras till den 1 juli 2006.

Därmed tillstyrker utskottet propositionens lagförslag, med de ändringar som framgår av utskottets lagförslag i bilaga 3, och att tidpunkten för ikraftträdandet ändras till den 1 juli 2006 samt att datumet i punkt 6 i övergångsbestämmelserna ändras till den 1 juli 2007.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Behovet av ett lägenhetsregister, punkt 1 (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Mats Odell (kd), Gunnar Axén (m), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Cecilia Widegren (m) och Gunnar Nordmark (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2004/05:171 En ny lag om lägenhetsregister. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi27 av Mikael Odenberg m.fl. (m), 2004/05:Fi28 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) och 2004/05:Fi29 av Roger Tiefensee m.fl. (c) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

En bra samhällsplanering och forskning förutsätter att det finns en kvalitativt god statistik över hushåll och bostäder. Då traditionella folk- och bostadsräkningar samtidigt är dyra, vore det ur kostnads- och effektivitets-synpunkt utan tvekan en fördel att kunna producera registerbaserad statistik. Vi anser dock att regeringens förslag till lag om lägenhetsregister innehåller betydande brister, främst avseende skyddet för den enskildes personliga integritet.

Lagförslaget öppnar för en ingående registrering av varje medborgare ned på lägenhetsnivå. Detta sker genom att uppgifterna i lägenhetsregistret kopplas ihop med folkbokföringsuppgifter samt eventuellt kommer att samköras med andra register. Vi befarar att den avgränsning som görs vid registrets införande med stor sannolikhet kommer att vidgas längre fram. Önskemål om utvidgning har redan framförts av en del myndigheter i remissvaren och av ett av regeringens stödpartier.

Vid sidan av integritetsaspekterna anser vi också att propositionens belysning av kostnaderna kan ifrågasättas på en del punkter. Det gäller exempelvis kommunernas kostnader för sin medverkan i att uppdatera uppgifter i lägenhetsregistret. Regeringen menar att höjningen av statsbidraget 2006 kompenserar kommunerna för merkostnaderna med ett register. Det höjda statsbidraget torde dock sedan länge vara in-tecknat av behov inom vård, skola och omsorg, vilket även påtalats i remissvaren.

Vi anser att det finns andra och bättre sätt att tillgodose de grundläggande ändamålen med lägenhetsregistret. Beslut om ett sådant register kräver också en ingående diskussion om hur långt myndigheternas insyn ska sträckas och hur ett tillfredsställande integritetsskydd ska åstadkommas. Regeringen bör därför uppmanas att utarbeta ett nytt alternativ för produktion av hushålls- och bostadsstatistik – ett alternativ som framför allt tar större hänsyn till den enskilde medborgarens integritet.

Sammanfattningsvis avstyrker vi propositionen i dess helhet samt yrkar därmed bifall till motionerna Fi27 (m), Fi28 (fp) och Fi29 (c).

2. Kontroll av den svarta handeln med hyresrätter, punkt 2 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kontroll av den svarta handeln med hyresrätter. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi26 av Sten Lundström m.fl. (v) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag ser i huvudsak positivt på förslaget om en ny lag om lägenhetsregister. Ett väl utvecklat lägenhetsregister kan fylla en del av de luckor som uppstått på grund av att någon folk- och bostadsräkning inte har genomförts sedan 1990. Jag anser dock att registerändamålet bör vidgas i förhållande till det nu liggande förslaget.

Vänsterpartiet har under en rad år motionerat om att regeringen bör se över möjligheterna att använda lägenhetsregistret i syfte att bekämpa svart-handel och skenbyten med hyreslägenheter. Lägenhetsregistret kan bli ett kraftfullt verktyg för att komma åt de kriminella svarta lägenhetsaffärerna, om ändamålet utökas till att även omfatta möjligheten att kontrollera olagliga överlåtelser av hyreskontrakt. Genom att söka historiskt i ett register bör hyresvärd eller hyresnämnd enkelt kunna kontrollera hur en byteskedja sett ut och om vissa lägenheter förekommer mer frekvent i byteskedjor. Då lägenhetsregistret i den föreslagna utformningen saknar personuppgifter förutsätter denna typ av analyser att även folkbokföringsuppgifter eller andra registeruppgifter kan utnyttjas. Regeringen bör därför återkomma med förslag om en utvidgning av lägenhetsregistrets ändamål i syfte att bekämpa svarthandeln och skenbyten med hyreslägenheter.

Med detta tillstyrker jag motion Fi26 (v) yrkande 1.

Särskilda yttranden

Fler uppgifter i lägenhetsregistret, punkt 3 (v)

Siv Holma (v) anför:

Av den föreslagna lagen framgår vilka uppgifter som lägenhetsregistret får innehålla. Regeringen har emellertid valt att i denna uppräkningslista inte ta med flera typer av uppgifter som skulle vara av stort värde för samhällsplaneringen och bostadspolitikerna. Behovet av ett utökat innehåll i registret har också understrukits av ett flertal remissinstanser. Det gäller i första hand uppgifter om hiss, våningsplan, värme- och ventilationssystem samt upplåtelseform. Jag anser inte att regeringens redovisade skäl för att utesluta dessa uppgifter är tillräckliga. Jag anser dock att det är rimligt att avvakta resultatet av det uppdrag som regeringen avser att ge till Statistiska centralbyrån och Lantmäteriverket att undersöka möjligheterna att få fram uppgifter om hiss. När det gäller uppgifter om värme- och ventilationssystem anser jag vidare att det är rimligt att invänta och se vilka effekterna blir av det nya EG-direktivet om byggnaders energiprestanda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:171 En ny lag om lägenhetsregister:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om lägenhetsregister,
2. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
3. lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Följdmotioner

2004/05:Fi26 av Sten Lundström m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändamålet för registret även skall omfatta möjligheten att kontrollera svarhandel och skenbyten med hyresrätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i registret skall föras uppgifter om hiss.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i registret skall föras uppgifter om våningsplan i flerfamiljshus.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i registret skall föras uppgifter om värme och ventilationssystem.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i registret skall föras uppgifter om upplåtelseform.

2004/05:Fi27 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2004/05:171.

2004/05:Fi28 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

Riksdagen beslutar att avslå proposition 2004/05:171.

2004/05:Fi29 av Roger Tiefensee m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar avslå proposition 2004/05:171.
2. Riksdagen beslutar avskaffa lagen (1995:1537) om bostadsregister.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om lägenhetsregister

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om register över bostadslägenheter (lägenhetsregister).

2 § Lantmäteriverket skall för de ändamål som anges i 5 § föra ett lägenhetsregister.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter i lägenhetsregistret, om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag eller annars av 2 § personuppgiftslagen.

Definitioner

3 § Om inget annat anges har termer och uttryck som används i denna lag samma betydelse och tillämpningsområde som i lagen (2000:224) om fastighetsregister och fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Med *bostadslägenhet* avses en sådan lägenhet som är avsedd att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad.

Med *entré* avses en ingång till byggnaden där bostadslägenheten är belägen.

Med *belägenhetsadress* avses en adress som entydigt anger läget för en bestämd plats.

Vad som föreskrivs om fastighetsägare i denna lag gäller, om tomträtt har upplåtits i en fastighet, tomträttshavaren och, om det på en fastighet finns en byggnad som inte hör till fastigheten, ägaren av byggnaden.

Personuppgiftsansvar

4 § Lantmäteriverket är personuppgiftsansvarigt enligt personuppgiftslagen (1998:204) för lägenhetsregistret.

Registerändamål

5 § Uppgifter i lägenhetsregistret får behandlas för

1. folkbokföring,
2. framställning av statistik,
3. forskning,

4. planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande.

Registerinnehåll

6 § Lägenhetsregistret får innehålla

1. för *bostadslägenhet* uppgifter om
  - a) lägenhetsnummer,
  - b) antal rum,
  - c) kökstyp,
  - d) bostadsarea, och
  - e) lägenhetskategori,
2. för *entré* uppgifter om
  - a) belägenhetsadress, och
  - b) postnummer och postort,
3. för *byggnad* uppgifter om
  - a) byggnadsnummer,
  - b) byggnadstyp,
  - c) byggnadskategori,
  - d) nybyggnadsår,
  - e) ombyggnads- eller tillbyggnadsår,
  - f) värdeår, och
  - g) typ av taxeringsenhet,
4. för *fastighet* uppgifter om
  - a) fastighetsbeteckning,
  - b) län, och
  - c) fastighetsägarens juridiska form.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i lägenhetsregistret.

8 § Uppgifter i lägenhetsregistret får hämtas från fastighetsregistret och från fastighetsägare.

Bestämmelser om fastighetsregistret finns i lagen (2000:224) om fastighetsregister.

9 § Behörighet att föra in, ändra och ta bort uppgifter i lägenhetsregistret har

1. kommunen, när det gäller uppgifter enligt 6 § 1 och 3 b–e, och
2. Lantmäteriverket.

Kommunens skyldigheter

Belägenhetsadress

10 § För varje entré skall kommunen fastställa en belägenhetsadress.

Lägenhetsnummer

11 § Om det finns mer än en bostadslägenhet med samma belägenhetsadress, skall kommunen fastställa ett lägenhetsnummer för varje lägenhet.

Fastighetsägaren skall omgående underrättas om beslut som avser lägenhetsnummer.

12 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om utformningen av lägenhetsnumret.

Registreringsåtgärder

13 § Kommunen skall för varje bostadslägenhet i kommunen löpande registrera ändringar och kompletteringar av de uppgifter som avses i 6 § 1 och 3 b–e.

Fastighetsägarens skyldigheter

14 § Fastighetsägaren skall lämna sådana uppgifter till kommunen som föranleder ändringar eller kompletteringar av lägenhetsregistret och som avses i

1. 6 § 1 d samt 3 b–e när det gäller en bostadslägenhet i ett småhus med enbart en bostadslägenhet, och

2. 6 § 1 b–e samt 3 b–e när det gäller övriga bostadslägenheter.

Om lägenhetsnummer skall fastställas för bostadslägenheten, skall fastighetsägaren också lämna förslag till sådant nummer i enlighet med föreskrifter som avses i 12 §.

15 § Uppgifter enligt 14 § skall lämnas enligt formulär som fastställs av kommunen.

Uppgifterna skall lämnas senast en månad efter det att den förändring har skett som föranleder ändringen eller kompletteringen av lägenhetsregistret.

16 § När fastighetsägaren har fått del av ett beslut om fastställda lägenhetsnummer, skall fastighetsägaren inom en månad skriftligen informera de boende om beslutet samt inom tre månader anslå lägenhetsnumren på väl synlig plats i byggnaden.

Utlämnande av uppgifter

Direktåtkomst

17 § Direktåtkomst till lägenhetsregistret är tillåten endast i den utsträckning som anges i lag eller förordning.

18 § En kommun får ha direktåtkomst till sådana uppgifter i lägenhetsregistret som avser bostadslägenheter som har belägenhetsadress i kommunen.

Samkörning

19 § Lantmäteriverket och den som får ha direktåtkomst till lägenhetsregistret får samköra uppgifter i registret med uppgifter om namn och personnummer endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Automatiserad behandling

20 § Uppgifter i lägenhetsregistret får lämnas ut på medium för automatiserad behandling endast om regeringen meddelar föreskrifter om det.

Uppgifter får lämnas ut endast för de ändamål som anges i 5 §.

Avgifter

21 § Användningen av lägenhetsregistret får vara avgiftsbelagd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter.

Tvångsmedel

22 § Kommunen får förelägga en fastighetsägare som inte fullgör sina skyldigheter enligt 14 eller 16 § att fullgöra dessa.

23 § Om det finns anledning att anta att ett föreläggande enligt 22 § inte följs, får det förenas med vite.

Vid prövning av en ansökan om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

Rättelse och skadestånd

24 § Om personuppgifter behandlas i strid med denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, tillämpas bestämmelserna om rättelse och skadestånd i personuppgiftslagen (1998:204).

Överklagande

25 § Beslut enligt 10 §, 11 § första stycket, 22 § och 23 § första stycket får inte överklagas. Övriga beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Genom lagen upphävs lagen (1995:1537) om lägenhetsregister.

2. Lantmäteriverket ansvarar för att upprätta lägenhetsregistret.

3. Lantmäteriverket får behandla andra uppgifter i lägenhetsregistret än dem som framgår av 6 §, om det behövs för upprättande av registret. Sådana uppgifter skall gallras när de inte längre behövs.

4. Medan lägenhetsregistret upprättas fullgör Lantmäteriverket de uppgifter som kommunen har enligt 11 §.

5. Fastighetsägaren skall för upprättande av lägenhetsregistret på begäran av Lantmäteriverket lämna uppgifter enligt 14 § till verket.

6. Belägenhetsadresser enligt 10 § skall vara fastställda senast den 1 januari 2007. Regeringen får föreskriva om anstånd att fastställa belägenhetsadresser.

7. Lantmäteriverket meddelar regeringen när registret, för en viss kommun, är färdigt att tas i bruk.

8. Regeringen skall föreskriva när registret för en viss kommun skall anses upprättat.

9. Kommunens skyldigheter enligt 11 och 13 §§ behöver inte fullgöras förrän registret är upprättat.

10. Fastighetsägarens skyldigheter enligt 14 § behöver inte fullgöras förrän registret är upprättat. Om fastighetsägaren har lämnat uppgifter till Lantmäteriverket enligt punkt 5 och förändringar som föranleder ändringar eller kompletteringar av lägenhetsregistret har skett därefter men innan registret är upprättat, skall fastighetsägaren lämna uppgifterna till kommunen inom en månad efter det att registret är upprättat.

11. Vad som sägs i 22 § om kommuner gäller under upprättandet av lägenhetsregistret för Lantmäteriverket. Frågor om att döma ut vite som har förelagts enligt 23 § prövas under denna tid av den länsrätt inom vars domkrets uppgiftsskyldigheten skall fullgöras.

2.2 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 6, 28, 31 och 32 §§ folkbokföringslagen (1991:481) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

En person skall folkbokföras på den fastighet och i den territoriella församling där han enligt 7–13 §§ är att anse som bosatt.

En person som är bosatt på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter skall folkbokföras också på lägenhet. Med bostadslägenhet avses lägenhet som är registrerad i lägenhetsregistret enligt lagen (1995:1537) om lägenhetsregister.

En person som är bosatt på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter skall folkbokföras också på lägenhet. Med bostadslägenhet avses lägenhet som är registrerad i lägenhetsregistret enligt lagen (2005:000) om lägenhetsregister.

Ett nyfött barn folkbokförs i den församling där modern är folkbokförd eller, om modern inte är folkbokförd, i den församling där fadern är folkbokförd (födelsehemort).

Undantag från första stycket anges i 14–16 §§.

28 §²

Anmälan enligt 25 eller 26 § skall innehålla följande uppgifter:

1. namn och personnummer,	
2. datum för ändring av bostads- eller postadress,	
3. ny bostads- och postadress <i>och, om fastigheten innehåller flera bostadslägenheter, lägenhetsbeteckning som avses i lagen (1995:1537) om lägenhetsregister</i> samt beräknad giltighetstid,	3. ny bostads- och postadress samt beräknad giltighetstid,
4. registerbeteckning för den fastighet som den nya bostadsadressen avser,	4. registerbeteckning för den fastighet som den nya bostadsadressen avser <i>och, om fastigheten innehåller flera bostadslägenheter med samma belägenhetsadress, lägenhetsnummer som avses i lagen (2005:000) om lägenhetsregister,</i>
5. vem som upplåtit den fastighet eller bostadslägenhet som den nya bostadsadressen avser.	

Anmälan enligt 26 § skall dessutom innehålla uppgift om inflyttningsdag till landet, avsikten med vistelsen här och dess beräknade

¹ Senaste lydelse 1997:989.

² Senaste lydelse 2003:657.

varaktighet samt de uppgifter som får föras in i folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

31 §³

Om det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt denna lag, får Skatteverket förelägga *honom* att antingen göra en sådan anmälan eller skriftligen eller muntligen lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av *hans* folkbokföring. Skatteverket får även i annat fall förelägga en person att lämna uppgifter som behövs för kontroll av bosättningen enligt denna lag. I föreläggandet skall anges vilka uppgifter som skall lämnas.

Skatteverket får förelägga en person att lämna uppgift om *lägenhetsbeteckning*, även om skyldighet att göra anmälan enligt första stycket inte föreligger.

Om ett barns vårdnadshavare inte anmält barnets förnamn inom föreskriven tid enligt 30 § namnlagen (1982:670), får Skatteverket förelägga barnets vårdnadshavare att inom viss tid fullgöra denna skyldighet.

Om det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt denna lag, får Skatteverket förelägga *personen* att antingen göra en sådan anmälan eller skriftligen eller muntligen lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av *personens* folkbokföring. Skatteverket får även i annat fall förelägga en person att lämna uppgifter som behövs för kontroll av bosättningen enligt denna lag. I föreläggandet skall anges vilka uppgifter som skall lämnas.

Skatteverket får förelägga en person att lämna uppgift om *lägenhetsnummer*, även om skyldighet att göra anmälan enligt första stycket inte föreligger.

32 §⁴

Skatteverket får förelägga en fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet, som upplåter en bostad åt någon annan, att uppge till vem *han upplåter bostad* och om denne med *hans* medgivande upplåter bostaden åt annan samt vilka personer som enligt *hans* kännedom bor i fastigheten respektive lägenheten. I fråga om en person som bor på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter får föreläggandet också avse uppgift om personnummer, adress, fastighetsbeteckning och *lägenhetsbeteckning*.

Skatteverket får förelägga en fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet, som upplåter en bostad åt någon annan, att uppge till vem *bostaden upplåts* och om denne med *fastighetsägarens eller lägenhetsinnehavarens* medgivande upplåter bostaden åt *någon* annan samt vilka personer som enligt *fastighetsägarens eller lägenhetsinnehavarens* kännedom bor i fastigheten respektive lägenheten. I fråga om en person som bor på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter får föreläggandet också avse uppgift om personnummer, adress, fastighets-

³ Senaste lydelse 2003:657.

⁴ Senaste lydelse 2003:657.

beteckning och *lägenhetsnummer*.

Med fastighetsägare avses i denna lag även ägare av byggnad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.3 Lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 8 §§ lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet⁵ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. person- eller samordningsnummer,	
2. namn,	
3. födelsetid,	
4. födelsehemort,	
5. födelseort,	
6. adress,	
7. folkbokföringsfastighet,	7. folkbokföringsfastighet,
<i>lägenhetsbeteckning</i> , folkbok-	<i>lägenhetsnummer</i> , folkbokförings-
föringsort och folkbokföring under	ort och folkbokföring under
särskild rubrik,	särskild rubrik,
8. medborgarskap,	
9. civilstånd,	
10. make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen,	
11. samband enligt 10 som är grundat på adoption,	
12. inflyttning från utlandet,	
13. avregistrering enligt 19-21 §§ folkbokföringslagen (1991:481),	
14. anmälan enligt 7 kap. 1 och 10 §§ vallagen (1997:157), och	
15. gravsättning.	

I databasen får uppgifter behandlas som den 30 juni 1991 enligt särskilda bestämmelser var antecknade i sådan personakt som avses i 16 § i den upphävda folkbokföringskungörelsen (1967:495), oavsett om uppgifterna är sådana som avses i 1 kap. 6 §.

I ärenden om tilldelning av samordningsnummer får även anges grunden för tilldelningen, de handlingar som har legat till grund för identifiering samt uppgift om att det råder osäkerhet om personens identitet.

8 §

En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokförings-	En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokförings-

⁵ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:671.

fastighet, *lägenhetsbeteckning* och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter som avses i 3 § första och tredje styckena om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem.

fastighet, *lägenhetsnummer* och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter som avses i 3 § första och tredje styckena om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Utskottets förslag till lag om ändring i
folkbokföringslagen (1991:481)*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §¹

En person skall folkbokföras på den fastighet och i den territoriella församling där han enligt 7–13 §§ är att anse som bosatt.

En person som är bosatt på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter skall folkbokföras också på lägenhet. Med bostadslägenhet avses lägenhet som är registrerad i lägenhetsregistret enligt lagen (1995:1537) om lägenhetsregister.

En person som är bosatt på en fastighet som innehåller flera bostadslägenheter skall folkbokföras också på lägenhet. Med bostadslägenhet avses lägenhet som är registrerad i lägenhetsregistret enligt lagen (2006:000) om lägenhetsregister.

Ett nyfött barn folkbokförs i den församling där modern är folkbokförd eller, om modern inte är folkbokförd, i den församling där fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken är folkbokförd (födelsehemort).

Undantag från första stycket anges i 14–16 §§.

¹ Senaste lydelse 2005:446.

Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. person- eller samordningsnummer,
2. namn,
3. födelsetid,
4. födelsehemort,
5. födelseort,
6. adress,
7. folkbokföringsfastighet, *lägenhetsbeteckning*, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
7. folkbokföringsfastighet, *lägenhetsnummer*, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
8. medborgarskap,
9. civilstånd,
10. make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen,
11. samband enligt 10 som är grundat på adoption,
12. inflyttning från utlandet,
13. avregistrering enligt 19–21 §§ folkbokföringslagen (1991:481),
14. anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen (2005:837), och
15. gravsättning.

I databasen får uppgifter behandlas som den 30 juni 1991 enligt särskilda bestämmelser var antecknade i sådan personakt som avses i 16 § i den upphävda folkbokföringskungörelsen (1967:495), oavsett om uppgifterna är sådana som avses i 1 kap. 6 §.

I ärenden om tilldelning av samordningsnummer får även anges grunden för tilldelningen, de handlingar som har legat till grund för identifiering samt uppgift om att det råder osäkerhet om personens identitet.

¹ Senaste lydelse 2005:845.

BILAGA 4

Bostadsutskottets yttrande

En ny lag om lägenhetsregister

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 14 september 2005 berett bostadsutskottet tillfälle att senast den 29 september 2005 yttra sig över proposition 2004/05:171 En ny lag om lägenhetsregister med motioner, i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Regeringen lämnar i propositionen lagförslag om lägenhetsregister samt om vissa ändringar avseende folkbokföring. Bostadsutskottet inriktar sitt yttrande på frågor om behovet av ett lägenhetsregister främst sett ur ett bostadspolitiskt perspektiv.

Sammanfattning

Bostadsutskottet framhåller i sitt yttrande att bristen på aktuella statistiska uppgifter avseende bostäder och hushåll under en längre tid har utgjort ett stort problem i samband med överväganden om bostadsförsörjningen, den fysiska samhällsplaneringen och bostadspolitiken i vid bemärkelse. Utskottet ser därför mycket positivt på att ett första steg i framställningen av en aktuell hushålls- och bostadsstatistik nu kan tas. Med den utgångspunkt från vilken bostadsutskottet övervägt frågan anses inte de invändningar som framförs i tre av motionerna ge tillräckliga skäl att ompröva regeringens förslag eller att välja en helt annan lösning. Inte heller ett motionsförslag om en utvidgning av lägenhetsregistrets ändamål och innehåll bör föranleda någon åtgärd från riksdagen.

Bostadsutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker samtliga motioner.

Till yttrandet har fogats två avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås en ny lag om lägenhetsregister. Enligt lagförslaget skall alla bostadslägenheter registreras i ett register. Alla bostadslägenheter skall ha en entré med en s.k. belägenhetsadress. Bostadslägenheterna i flerbostadshus skall erhålla ett lägenhetsnummer som registreras i lägenhetsregistret. Lägenhetsnumret tillsammans med belägenhetsadressen gör att varje bostadslägenhet kan identifieras. Uppgifterna i lägenhetsregistret skall hämtas dels från fastighetsregistret, dels direkt från fastighetsägarna. Den nya lagen ersätter lagen (1995:1537) om lägenhetsregister, som har trätt i kraft endast i Högalids församling i Stockholms kommun och Gävle kommun där provverksamhet har genomförts.

Ett lägenhetsregister möjliggör folkbokföring på lägenhet. Lägenhetsnumret kommer på sikt att föras in i folkbokföringen. Lägenhetsregistret och folkbokföring på lägenhet är enligt propositionen förutsättningar för framställning av registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik.

Enligt lagförslaget har lägenhetsregistret flera ändamål. Uppgifter i registret får behandlas för folkbokföring, framställning av statistik, forskning samt för planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Motionerna

Enligt motion 2004/05:Fi26 (v) bör det föreslagna lägenhetsregistret tillföras fler uppgifter. Riksdagen föreslås göra tillkännagivanden i fem frågor som rör ändamålet med registret samt vilka uppgifter som bör föras in i registret. Motionärerna föreslår att ändamålet för registret även skall omfatta möjligheten att kontrollera svarhandel och skenbyten med hyresrätter (yrkande 1) och att i registret skall införas uppgifter om hiss (yrkande 2), om våningsplan i flerbostadshus (yrkande 3), om värme och ventilationssystem (yrkande 4) samt om upplåtelseform (yrkande 5).

I de tre övriga motionerna föreslås att riksdagen helt avslår propositionen.

Enligt motion 2004/05:Fi27 (m) talar visserligen flera skäl för att införa en registerbaserad folkbokföring men motionärerna anser att den av regeringen föreslagna lösningen med ett lägenhetsregister skulle innebära ett alltför stort ingrepp i den enskildes integritet. Andra vägar att utnyttja ny teknik bör i stället prövas.

Även i motion 2004/05:Fi28 (fp) avvisas regeringens förslag med hänvisning till skyddet för den personliga integriteten. I motionen förordas i stället en lösning med ett mindre detaljerat bostadsregister. Motionärerna

anser att propositionen kan ifrågasättas även av andra skäl än vad gäller integriteten, bl.a. avseende regeringens belysning av kostnaderna för fastighetsägare och kommuner.

I motion 2004/05:Fi29 (c) föreslås dels att riksdagen skall avslå propositionen (yrkande 1), dels att riksdagen beslutar avskaffa lagen (1995:1537) om lägenhetsregister som innehåller regler om en försöksverksamhet med lägenhetsregister. Motionärerna anser att samhällsnyttan med ett lägenhetsregister inte kan anses stå i rimlig proportion till den inskränkning av integriteten som det medför. Inte heller behovet av mer detaljerad statistik anses vara sådant att det motiverar regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Bostadsutskottet kan inledningsvis konstatera att de tre motioner som innebär att propositionen i sin helhet bör avslås delvis utgår från allmänna överväganden om integritet och användning av statistik som går utöver frågan om ett lägenhetsregister. Det handlar då också om folkbokföringsfrågor och principiella frågor om samhällets behov och användning av statistik. Bostadsutskottet går inte närmare in på dessa frågor utan avgränsar sitt yttrande till frågor som mer direkt kan anses falla inom utskottets beredningsområde. Det gäller frågor om behovet av ett lägenhetsregister samt registrets innehåll och ändamål. Bland de registerändamål som anges i lagförslaget är givetvis i första hand det ändamål som avser planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande, men även forskning och framställning av statistik av stort intresse för bostadsutskottet.

Bristen på aktuella statistiska uppgifter avseende bostäder och hushåll har under en längre tid utgjort ett stort problem i samband med överväganden om bostadsförsörjningen, den fysiska samhällsplaneringen och bostadspolitiken i vid bemärkelse. Bostadsutskottet ser därför mycket positivt på att ett första steg i framställningen av en aktuell hushålls- och bostadsstatistik nu kan tas. Den valda vägen med ett lägenhetsregister där varje bostadslägenhet kan identifieras torde dessutom ge förutsättningar att ta fram uppgifter som enkelt kan anpassas för olika behov och avgränsningar.

Bostadsutskottet delar således den bedömning som förts fram av en rad olika instanser och som innebär att behovet av aktuell hushålls- och bostadsstatistik är dokumenterat stort. Utskottet kan vidare konstatera att det även i de motioner som förordar att riksdagen skall avslå propositionen finns en insikt i att en bra samhällsplanering och forskning förutsätter att det finns ett registerunderlag av god kvalitet. Motionärerna ifrågasätter den valda lösningen av främst integritetsskäl men presenterar samtidigt inte några konkreta alternativ som möjliggör en närmare bedömning. Det bör i detta sammanhang erinras om att olika alternativa metoder för att ta fram nödvändiga uppgifter redan har övervägts i flera utredningar. Detta har exempelvis utmynnat i att tanken på att ta fram ett centralt folk- och bostadsräkningsregister har övergivits till förmån för en mer decentralise-

rad statistikmodell. Mot denna bakgrund finns skäl att befara att krav på utarbetandet av ytterligare en ny alternativ lösning skulle medföra fortsatta problem för samhällsplaneringen under en längre tid.

Det kan vidare konstateras att motionärerna inte närmare konkretiserar vilka integritetsrisker som avses. I propositionen lämnas en relativt ingående redovisning av vilket skydd för personuppgifter och andra uppgifter i den officiella statistiken som garanteras genom flera lagar. När det gäller lägenhetsregistret bör det dessutom erinras om att det kommer att sakna uppgifter om såväl de boende som om de personer som är fastighetsägare. Den avsedda användningen av lägenhetsnummer i folkbokföringen ger visserligen möjlighet att erhålla uppgifter om vem som är folkbokförd på en viss bostadslägenhet, men denna möjlighet föreligger i praktiken redan för omkring 60 % av befolkningen som i dag är folkbokförd på fastigheter med endast en bostad. Folkbokföringen på lägenhet förutsätts också kunna ske med ledning av den enskildes egna uppgifter, något som remissinstanserna ansett vara positivt ur integritetssynpunkt.

Sammantaget anser bostadsutskottet att regeringens bedömning av integritetsfrågorna vad gäller lägenhetsregistret bör godtas. Inte heller övriga invändningar mot förslaget om ett lägenhetsregister som förs fram i de aktuella motionerna föranleder utskottet att göra en annan bedömning. Bostadsutskottet övergår därför till att något kommentera de förslag som förs fram i motion 2004/05:Fi26 (v) om en utvidgning av ändamålet för och innehållet i lägenhetsregistret. I motionen föreslås att ändamålet även skall vara att bekämpa svarthandel och skenbyten med hyreslägenheter. Motionärerna anser att hyresvärd eller hyresnämnd skall kunna söka historiskt i ett register för att kontrollera byteskedjor m.m.

Bostadsutskottet har vid upprepade tillfällen givit uttryck för uppfattningen att svarthandel med hyresrätter måste motverkas. Det är fråga om en brottslig verksamhet med en straffskala som inbegriper fängelse upp till två år. Svårigheterna att hindra denna brottsliga verksamhet har ofta samband med att ingen av de närmast inblandade parterna har intresse av en rättslig prövning. I denna del skiljer sig svarthandel från många andra typer av brottslig verksamhet. För att komma till rätta med problemet fordras en bred attitydförändring i synen på svarthandel. Det gäller också att genom bostadspolitiken motverka de grundläggande förutsättningarna för de svarta lägenhetsförsäljningarna, bl.a. bristen på lägenheter.

Utskottet delar således motionärernas inställning till behovet av att vidta åtgärder mot svarthandeln med hyresrätter. Det kan emellertid konstateras att införande av ett lägenhetsregister i sig inte ger de möjligheter till analyser av byteskedjor m.m. som motionärerna efterlyser. Lägenhetsregistret föreslås inte innehålla de uppgifter om kontraktssinnehavare m.m. som sådana registerbearbetningar skulle förutsätta. En utvidgning av registerändamålet enligt förslaget i motionen skulle därför inte vara tillräckligt för en användning av registret för det aktuella ändamålet. I den mån motionärernas förslag avser kontroll av folkbokföringsuppgifter eller eventuella sam-

körningar mellan olika register är detta en betydligt vidare fråga som bostadsutskottet inte anser sig ha underlag att närmare överväga i detta sammanhang.

Motion 2004/05:Fi26 (v) innehåller i övrigt ett antal förslag om utvidgat innehåll i lägenhetsregistret. Utskottet kan instämma i att tillgången till flera av dessa uppgifter skulle vara värdefull för samhällsplanering och olika former av bostadspolitiska överväganden. Det gäller exempelvis uppgifter om tillgången till hiss som skulle ge bättre underlag för överväganden om behovet av olika tillgänglighetsskapande åtgärder. Regeringen har emellertid i propositionen redogjort för skälen till att dessa uppgifter, åtminstone initialt, inte bedömts vara möjliga eller lämpliga att ta med i registret. Bostadsutskottet anser sig inte ha anledning att ifrågasätta denna bedömning. För vissa av uppgifterna gäller att regeringen har målsättningen att de i framtiden skall kunna tas med i registret. En sådan utvidgning förutsätter ett nytt riksdagsbeslut.

Sammanfattningsvis tillstyrker bostadsutskottet propositionen och avstyrker samtliga motioner.

Stockholm den 29 september 2005

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Siw Wittgren-Ahl (s), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Carl-Axel Roslund (m), Gunnar Sandberg (s), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp) och Gunnar Andréén (fp).

Avvikande meningar

1. Avslag på propositionen (m, fp, c)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Rigmor Stenmark (c), Ewa Thalén Finné (m) och Gunnar Andrén (fp) anför:

I tre motioner m, fp respektive c framhålls att regeringens förslag innehåller betydande brister och svagheter främst avseende skyddet för den personliga integriteten. Vi instämmer i denna bedömning. En detaljerad registrering av lägenhetsuppgifter och möjligheten till sammankoppling med folkbokföringsuppgifter samt eventuella samkörningar med andra register öppnar för möjligheten att ta fram ingående uppgifter om varje medborgare. Nyttan med regeringens förslag kan inte anses stå i rimlig proportion till den risk för integritetskränkning som påtalas i motionerna. Det kan heller inte uteslutas att krav kommer att ställas på en successiv utvidgning av såväl ändamålet för som innehållet i registret. Sådana önskemål har redan framförts av myndigheter och ett av regeringens stödpartier.

Utöver invändningarna av integritetsskäl finns även andra brister i propositionen som bör påtalas. Det gäller bl.a. analysen av förslagets kostnadskonsekvenser och kostnaderna för alternativa lösningar. Som framhålls i de aktuella motionerna finns andra metoder att tillgodose ändamålet med lägenhetsregistret. Vi ifrågasätter således inte behovet av en god hushålls- och bostadsstatistik. Inte minst inom bostadsutskottets beredningsområde utgör en kvalitativt god statistik en av förutsättningarna för olika former av samhällsplanering och forskning. Vi ifrågasätter emellertid behovet av att registrera detaljerade lägenhetsuppgifter som dessutom kommer att kunna kopplas till enskilda personer. Regeringen bör uppmanas att utarbeta ett nytt alternativ för att ta fram ett nödvändigt underlag för hushålls- och bostadsstatistik som inte innebär uppenbara risker för den personliga integriteten.

Vi anser sammanfattningsvis att riksdagen bör avslå propositionen i sin helhet. Detta innebär ett bifall till motionerna 2004/05:Fi27 (m), 2004/05:Fi28 (fp) och 2004/05:Fi29 (c).

2. Lägenhetsregistrets ändamål och innehåll (v)

Owe Hellberg (v) och Sten Lundström (v) anför:

Vi ser i huvudsak positivt på förslaget om en ny lag om lägenhetsregister. En god kunskapsbas är nödvändig såväl för allmänna bostadspolitiska överväganden som för den praktiska boendeplaneringen i kommunerna. Fakta och statistik om hushåll och bostäder behövs också för att möjliggöra forskning om boendesituationen för olika grupper. Ett väl utvecklat lägenhetsregister kan fylla en del av de luckor som funnits under en lång tid beroende på att någon folk- och bostadsräkning inte genomförts sedan år 1990. För

att registret skall kunna tillgodose de behov som finns inom bostadspolitiken, samhällsplaneringen och forskningen bör emellertid registerändamålet och innehållet i registret vidgas i förhållande till det nu föreliggande förslaget.

Vänsterpartiet har under en rad år motionerat om att regeringen bör se över möjligheterna att använda ett kommande lägenhetsregister i syfte att bekämpa svarthandeln och skenbyten med hyreslägenheter. Lägenhetsregistret bör kunna bli ett kraftfullt verktyg för att komma åt de kriminella svarta lägenhetsaffärerna. Vi beklagar att några överväganden i denna fråga inte finns med i föreliggande proposition. Enligt vår mening bör ändamålet med registret utökas till att även omfatta analyser som kan motverka olagliga överlåtelser av hyreskontrakt. Genom att söka historiskt i ett register bör hyresvärd eller hyresnämnd enkelt kunna kontrollera hur en byteskedja sett ut och om vissa lägenheter förekommer mer frekvent i byteskedjor. Eftersom lägenhetsregistret i den föreslagna utformningen saknar personuppgifter förutsätter denna typ av analyser att även folkbokföringsuppgifter eller andra registeruppgifter kan utnyttjas. Regeringen bör därför återkomma med förslag om en vidgning av lägenhetsregistrets ändamål samt om övriga åtgärder som kan behöva vidtas för att möjliggöra registeranalyser i syfte att bekämpa svarthandeln och skenbyten med hyreslägenheter.

Av den föreslagna lagen framgår vilka uppgifter som lägenhetsregistret får innehålla. Regeringen har emellertid valt att i denna uppräkningslista inte ta med flera typer av uppgifter som skulle vara av stort värde för samhällsplaneringen och bostadspolitiken. Behovet av ett utökat innehåll i registret har också understrukits av ett flertal remissinstanser. Det gäller i första hand uppgifter om hiss, våningsplan, värme- och ventilationssystem samt om upplåtelseform. Vi anser inte att regeringens redovisade skäl för att utesluta dessa uppgifter är tillräckliga. Det bör vara möjligt att inhämta och registrera även dessa uppgifter. Riksdagen bör därför begära att regeringen återkommer med ett förslag som innebär att innehållet i lägenhetsregistret kompletteras.

Det vi nu anfört med anledning av motion 2004/05:Fi26 (v) bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.